

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ————— 3 frt — kr.
Félévre ————— 1 frt 50 kr.
Negyedévre ————— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.
Egyes szám ára 7 kr.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések költségos árban vételnek fel.

Nyitótér sora 20 kr.

A lap megjelenik minden szerdán.

Schlauch Lőrincz dr., Nagyvárad bíboros püspökétől tegnap délben a következő sürgöny érkezett dr. Steinberger Ferenczhez, a szatmári képzőintézetek igazgatójához:

Öfelsége a király kegyes volt önt nagyváradai kanonoknak kinevezni.

Valóra vált tehát csakugyan az a hír, melynek bekövetkezését már hetekkel ezelőtt biztosan tudtuk. A körültekintő királyi kegy kiválasztotta egyházmegyénknak egyik rendkívüli jeles tulajdonokkal megáldott tagját, hogy odahelyezze Szent László városának diszes kanonoki stallumába.

Nem tudjuk, örvendjünk-e vagy szomorúságunkat nyilvánítsuk e választás felett. Mindenesetre jól esik a szívnek, ha látja, hogy napjainkban is megteszi még néha a valódi érdem azt a szép karriert, melytől az önzés, s a jogosulatlan tényezők versenye vajmi gyakran elszokta ütni. De ha tekintetbe vesz-

szük, hogy dr. Steinberger távozása mekkora veszteség egyházmegyénkre, hogy mily pótolhatatlan ürt hagy maga után nemcsak a gremiális papság közt, de tanügyi és társadalmi téren, fájjalunk kell, hogy ez a kineveztetés megtörtént.

Egyike ő azon keveseknek, kik az ideálokért, a magasztos, önzetlen célokért lelkesedni tudnak, kik utógondolat nélkül lépnek a közügy küzdő terére, hogy annak szolgálataiban emésztsek fel szellemi és lelki erejüket.

Dr. Steinberger Ferenczet ott láttuk mint vezéralakot minden mozgalom élén, mely az egyházmegye papsága körében megindult. Szónoki kiváló képessége, erős judiciuma, böles előrelátása mindig biztosította az ügy sikerét, melynek keresztülvitele mellett pálezzát tört. Elévülhetetlen lesz érdeme egyházmegyénkben azon fáradhatatlan tevékenysége miatt, melyet a „Szatmár-egyházmegyei Irodalmi kör”, a „Heti Szemle” megalapítása körül kifejtett, mely aztán a „Pázmány-Sajtó” létesítését is maga után vonta.

Huszonhárom évig állott mint igazgató a szatmári tanítóképző intézetek élén, melyeket a virágzás magas fokára emelt tapintatos vezetésével fokozatosan fejlesztvén azokat. Korának egyik legnagyobb pedagógusa, kinek e téren kifejtett

irodalmi munkássága előtt szívesen emelt kalapot a szent István társulat, midőn tudományos és irodalmi osztályának tagjává választotta. Dicsősége beragyogta az egész országot, méltán lehetett őt a tanítók eszményképének tekinteni.

Egyéniségének épen ez a kiemelkedő vonása ültette a mult évben a tanítók országos bizottságának elnöki székébe, hol dicsőséggel, közmegelekedésre töltötte be a reá várakozó munkakört, s magára vonta az ország bíboros hercegprimásának és püspökeinek figyelmét. Talán épen ezen érdemeinek lehet köszönni, hogy neve irányadó helyeken forgalomba jött sime tevékenységének jutalmául csakhamar halantékára tüzték az elismerés pálmáját.

Külső megjelenése rokonszenves. Előzékenysége, magas műveltsége és finom modora szalonképessé teszi a legmagasabb körök társaságában. Rendkívül jó szive van. Artani nem szeret senkinek, mendemonda beszédekre nem hallgat, hanem személyes meggyőződés útján becsüli fel kinek-kinek egyéni értékét.

Gyönyörű vonása jellemének, hogy másoknak közjóra irányzott munkásságát elismerni és méltányolni tudja. Nemcsak példájával, de szavaival is buzdításul szolgál,

TÁRCZA

Öt nap Velenczében.

Irta: Frank Vilma.

Ott hagytam el a multkor, hogy a hajófedélzetről megpillantottuk Velenczét. Azt hiszem, nincs leány, kinek e város ne képezne ábrándozása tárgyát, ki ne vágynék látni csodálatos, vízfölött épült palotáit. Nekem is fő vágyam teljesült ez által, s hálás szemmel pillantottam Ég felé, megköszönve, hogy ezt látnom engedé, majd tágra nyílt szemmel néztem, bámultam ezt a testté vált mesét. Hajónk most megáll, de nem szállhatunk ki, mert a sors maliciája folytán itt az élvezet kapujánál még egy kellemetlenségen kell átesni, — a málna visitáción. De ez is elmult s kezdődik a kiszállás; negyedik óra bele telik, míg ránk kerül a sor, lemegyünk

a víz fölött lebegő keskeny hajólépesőn, és be a gondolába, mely neki vág a nagy viznek, s a „Hotel Bauerhoz” szállit bennünket. (Ezt a hotelt ismerősök ajánlották, s ezentul mi is ezt fogjuk tenni, kifogástalan ellátás és kiszolgálásban részesültünk.) Átöltözve első utunk persze a doge-palotába vitt, s katalogust véve, órákig bolyongtunk az óriás termek műremekkel telített falai közt. Cicconet nem vitünk, kellemetlen nép az; ledarálja a mondókáját és épen arról tud legkevesebbet, mi talán legjobban érdekel. A doge-palota műremekeit sokan ismertették már, s én nem is tartom magam illetékesnek kritikát mondani, csak annyit jegyzek meg, hogy bár Tintoretto is gyönyörűt produkált, leginkább Paolo Veronese képei tetszettek. Allegorikus alakjai gyönyörűek, különösen egyik plafonképe „Venezia fogadja az idegen hatalmak hódolatát” elragadó szép. Meglát-szik a mún a mester nagy szeretete Velen-

eze iránt, viszont ugy vettem észre, az olaszok legtöbb szeretettel és büszkeséggel Veroneset emlegetik, bár méltán büszkék Tintoretto, Bassano és a két Palmara is, kiktől szinte rengeteg sok képet bírnak. Mi a doge palotáin kívül még egy képtárat néztünk meg, az akadémiát, s itt is csak Tizian tett tul Veronesen. Ott láttuk ugyanis a nagy mester híres „Assuntáját”, és Mária bemutatását, Gyönyörű képek. Veronese legszebb képe „Jézus Lévi házában” (12 mt. hosszú és 6 mt. magas) meglepő perspektívával és Bassanóé a „kanai menyegző” maradtak meg leginkább emlékemben.

Templomot hatot néztünk meg, elsőnek a szép Mária della salute-t, melynek fő oltárát Just le Cour remek márvány műve: szüz Mária Venezi könyörgésére elüzi a pestist, ékiti; sekrestyéjében pedig három gyönyörű, Tizian féle plafonkép van: Ábel halála, Dávid és Goliath, és Ábrahám áldo-

INGLIK JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha üzletében, Szatmár Deák-tér városház épületben a legjobb szabásu polgári és papi öltönyök, reverendák a legjutányosabb árért készíttetnek.

hogy ki-ki lankadatlan kitartással állja meg azon helyet, melyet hivatása, a köz vagy nemes ügyek iránt való szeretete számára kijelölt.

Ezek után nincs egyéb hátra, mint gratulálnunk a nagyváradi megyének. Akkor fogják majd látni, kit nyertek *Steinberger* Ferenczben, midőn közöttük lesz, mi pedig akkor fogjuk legjobban érezni, kit vesztettünk el, midőn kiteszi a lábát a szatmári megyéből.

Pohl Károly.

A szatmári székeskáptalannak gyásza van. Az egyházmegye Nestora, *Pohl Károly* kanonok, sághi prépost, gyémántmésés áldozópap e hó 14-én, éjjeli 1 órakor visszaadta lelkét Teremtőjének.

Szatmár város közönsége nem ismeri őt teljesen, minek oka azon körülményben keresendő, hogy mikor kanonokká történt kinevezetése után városunkba került, gyakori betegeskedése gátolta őt abban, hogy a város társadalmának egyes köreivel szorosabb érintkezésbe lépjen.

Működésének súlypontja Máramaros-Szigetre esik, melynek több mint egy évtizeden át buzgó plébánosa volt, s a szigeti közönség eltávoztása után is többször adta tanujelét azon őszinte és benső ragaszkodásnak, melylyel volt lelkipásztorához vonzódot.

Markáns vonásokkal jellegzett, tekintélyt parancsoló külseje első tekintetre azon benyomást tette, mintha rideg, magába zárkózott volna, ki nem törődik mások bajaival, kit az emberek nyomorúsága nem képes részvétre indítani. Pedig nem úgy volt. Az a rideg külső ritka jó szívet takart, melyből embertársainak szerencsétlensége nem ritkán facsart könyveket. Paptársait őszintén szerette, s szereték őt is mindazok, kiknek alkalmuk volt őt közelről ismerni.

Életmódja egyszerű, igénytelen volt. Anyagi viszonyai mindig rendezettek. Adóságai soha sem voltak. Mértéket tartott mindenben; épen ennek köszönheti Isten után

hogy gyakori és hosszas betegeskedése dacára ily magas kort ért el.

Ritka szellemi tulajdonokkal volt megáldva. Rendkívüli emlékező tehetségét élte utolsó éveiben is megtartá. Bizonyos előszeretettel foglalkozott az ó-classikus írókkal. Kevés ember van napjainkban, ki azokat oly behatóan ismerné, mint ő ismerte. Minden helyzetre tudott a classicusokból találó mondásokat idézni, órákig képes volt recitálni az összes latin költeményből, különösen Horatius és Vergiliusból, s egész könnyedén öntötte élte utolsó éveiben is a sikerült latin hexametereket. A magyar, latin és román nyelven kívül beszélt németül, francziául, értette és olvasta az olaszt is.

Az ifjuság és a tanügy iránti szeretetének fényes bizonyítékát adta, midőn a máramaros-szigeti róm. kath. nőnevelő intézet építési költségeinek fedezésére 1000 frt adománnyal járult, emellett fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki, s ezeket hozott össze e nemes célra hívei és ismerősei körében, miéért dr. *Schlauch* Lőrincz, akkori szatmári püspök olismerő iratban mondott neki főpásztori köszönetet.

Ugyancsak a tanügy iránti szeretetét bizonyítják azon adományai, melyeket aranymiséje alkalmával tett. A szatmári kir. kath. főgymn. tápintzetének 1000 forintot, a helybeli papnevelő-intézetnek szintén 1000 frtot adott.

Hogy paptársaihoz mily gyöngédséggel vonzódot, annak ilustrálására elegendő felhozni ama 200 frtos alapítványát, melyet a szigeti kerület javára tett, hogy kamatait azon plébános vegye el, kinek plébániáján az évi kerületi gyűlés tartatott.

Hazafiságához kétség nem férhet. Talpig magyar ember volt, kinek keblében magasan lobogott a honszeretet lángja. Vármegyénk egyetlen kulturegyesületének a Széchenyi-Társulatnak céljait 300 frt alapítvánnyal sietett előmozdítani.

Az egyházmegye ügyeit is felkarolta. A szatmáregyházmegyei irodalmi kör által létesített „Pázmány-Sajtó” alapításakor 200 frt adott e célra, a sajtó részére lemondván a részvények osztalékáról. Egyenkint 100-100 frtot adott a máramaros-szigeti, a viski és a láposbányai plébániák mondandó szent-

misékre, 100 frtot a papi nyugdíjalapra, ismét 100 at a szent László Társulat céljaira, a vakok és a váczi siketnéma intézet javára.

Rokonait rendkívül szerette. Nagy összegre mennek minden évben ama kisebb-nagyobb adományok, melyekkel az ország majd minden részében lakó, mind igen szegény s többnyire családos rokonait segítette. Valahányszor évnegyedes illetékét megkapta, mindig küldött 10—20 rokonának is 20, 30, 50, 100 frtnyi segélyt; volt közöttük több olyan, akiknek házaeskát vett, vagy kiket pályához segített. Halála előtt is néhány nappal több mint 1000 frtot küldözgetett szét szegény rokonainak. Nem volt ez részéről önzés, hanem a felebaráti szeretet sorrendjének követése, mert nem feledkezett meg a tőle távolabb állókról, sőt az egészen idegenek támogatásáról sem. A szükségben levők az ő ritka jó szívében mindig bőkezű pártfogóra találtak.

Minthogy rendesen szétosztá jövedelmeit, hagyatéka alig maradhatott. Végrendeletileg 200 frt hagyott alapítványul a káptalan által mondandó szent misékre, 100 frtot a szentemlékü *Hám* János püspök szobrára, 100-at a viski templomnak, 100-at a helybeli szegényeknek, s amint halljuk, — elárverzendő ingóságainak árából a eseléség s egyéb szükségletek kielégítése után végső akarata szerint — az Irsik-féle árva- és lelenz-háznak is fog jutni segély azon 300 frton kívül, melyet külön ez intézetnek juttatott.

Életrajzi adatai a következők: Alsó-Fernezelyen született 1815. febr. 17-én. Iskolai tanulmányait Szatmáron végezte kitünő sikerrel. Pappá szenteltetett 1838. aug. 24-én, ezután több helyen káplánkodott, majd 1846-ban viski, 51-ben sugatagi, 64-ben boesköi plébános lett; ugyanekkor a szigeti kerület esperesének neveztetett ki; — 1868-ban lett Máramaros-Sziget rk. plébánosa, s még ugyan azon évben máramarosi főesperes. Midőn 1872-ben a szigeti templom leégett, rendkívüli tevékenységet fejtett ki, hogy az új fényvel helyreálltassék. Kiváló érdemeiért 1876-ban sághi prépostnak nevezte ki a királyi és főpásztori kegy. Székesegyházi kanonok és főesperes 1880. nov. 21-én lett. Papságának félszázados jubileumát 1888. aug. 24-én ünnepelte, mely alka-

zata. A többi közt a „Frari templomot is megnéztük, hol szinte sok szép dolog van, különösen Canova siremléke, amit a mester öbbsi terve szerint készitettek Fabris és tanítványai. Szembe véle tőle van Tizian siremléke; sekrestyéje pedig nagy műkincset foglal magában, a Bellini híres madonnáját. Ott láttam egyuttal a legszebb márvány reliefeket, Prescobiancatól, egy doge siremléken.

Velence legszebb templomát, a S. Marcot akkor néztük épen, mikor ott nagy-szerű requiem volt. Az arany-alapu mozaik képekkel kirakott templom pompája eleinte teljesen lefoglalt, s csak később tűnt fel a szép bizarr zene, melyet a templom remek akustikája teljesen érvényre juttatott. Kérdézködésközé azután megtudtuk, hogy a genialis ifju mester, Perosi dirigálja saját miséjét. Felmentünk a galériára, részben hogy a mozaikot, részben hogy az ifju mestert közelebről láthassuk; mondhatom, az ott töltött két órát életem legélvezetesebb órái közé számítom. Fejedelmi környezetben földöntuli zene, egy cherubarezu fiatal pap által dirigálva! Az pedig elképzelhetetlenül

szép, ahogy Perosi dirigál. Eltekintve attól, mily szépek, plastikusok a mozdulatai, mily genialis némes formája a homloka és mennyire érdekes a nagy sötét szeme; bámulatos az, mennyire kifejezi Perosi mozdulataiban, tartásában a zenéjét; ha nem hallanánk, felfognók azt a Perosi dirigálása után. Mondhatom, ép úgy lelkesülök „Maestro Perosiért” mint olaszai.

De lám, meg sem tudok válni e tárgytól, pedig egyébről is akarok írni; hiszen lehetetlen szó nélkül hagyni Venezia gyönyörű terét, a Márkus teret. Ott gyűlik össze a zenekedvelő olasz nép minden osztálya estenkint, 9 óra felé s ott hallgatják óra számra a katonazenét, mely minden este működik. Mert a velencei nép este él igazán; üzletei éjjelen tul nyitva vannak, utczái nappali világításban. Csak a Canal grande világítását bizzák a holdvilágra, mely épen a mi otlétünk alatt ki is tett magáért. Gyönyörű langyos esték, a téli hold fényes sugarai, a csillogó vizen sikló gondolák és mindezekhez a cantantik bájos éneke leirhatatlanul poetikussá teszik Velenczét.

A cantantik ugyanis énekes csoportok,

milyen 4—5 van Velenczében; lampionokkal diszitett nagyobb csolakon uszkál a vizen a 8—10 tagu társaság, kik közül kettő rendszerint nő. Ha egy ilyennek a közelébe jövünk, gondolierink szó és parancs nélkül oda téríti gondoláját, páratlan ügyességgel minél közelebb férközve hozzá. Így néha 20—30 gondola áll egy egy cantantis csolnak körül, mi kivált a S. Marco társulatnál történik meg. Ha két-három dalt elénekelt, a cantantis tányéroz, ami úgy történik, hogy egyik gondolából a másikba ugrik. Kiki fizet tetszése szerint, aztán tovább áll, másnak adva helyet.

Mikor haza tértünk a gondolázástól, rendszerint még kiültünk a hotel Canal grandera néző terassójára, s ott hallgattuk az előttünk álló cantantikot; ott hallottam először a Vorrei moriret ezt az édes-bus olasz dalt, mely olyan nagyon illik Veneciához. És ott töltöttük az utolsó estét is — feledhetetlenül édeset! Tündérországból éreztem magam; vasárnap este volt, tehát egész Velence talpon, annál inkább, mert tűzijáték van hirdetve. Száz meg száz gondola siklik előttünk kiesiny lámpásával, közbe

lommal igen szép óvatiokban részesítették az ősz főpapot. A főpásztor külön iratban nyilvánította elismerését „*azon fontos és hasznos szolgálataokért, melyeket az egyházmegyének felszázadon keresztül buzgón teljesített.*” Sziget kath. közönségének legelőkelőbbjei nagyszámu aláírással ellátott iratban üdvözölték feledhetetlen volt lelki vezérüket, ami kiváló bizonyítéka ama benső ragaszkodásnak, melyet sem az idő, sem a távolság nem vala képes csökkenteni. Megengedte az Isten, hogy elérje áldozópapságának 60 éves jubileumát is, melye. 1897. aug. 24-én egészen visszavonulva, de nagyszámu tisztelőinek irásbeli üdvözlésével ünnepelt meg. Pár héttel ezelőtt ágyba fektette a betegség, végre e hó 14-én éjjeli 1 órakor meghalt a halotti szentségekben ájtatosan részesülvén.

Temetése a mult vasárnap délután nagy közönség jelenlétében történt. A szertartást dr. Keszler Ferencz praelátus kanonok végezte. Másnap délelőtt lelkiüdvéért szent misé áldozat mutatott be a székes-egyházban. A székes káptalan által kibocsátott gyászjelentés következőleg szól:

A szatmári székeskáptalan fájdalmas szívvel jelenti szeretett tagtársának, Nagyságos és főtisztelendő *Pohl Károly* éneklő kanonoknak, sághi prépostnak, gyémánt-misé áldozópapnak, a szatmár-egyházmegye Nestorának stb. folyó hó 14-én éjjeli 1 órakor életének 85., áldozópapságának 62. évében a végső szentségek ájtatos felvétele után végelgyengülés következtében történt halálát. A boldogultnak hült tetemei folyó évi október hó 15-én vasárnap délután 4 órakor fognak a Széchenyi-utcai 3. sz. kanonoki házból a hidontuli temetőbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent misé-áldozat pedig az elhunyt lelki üdvéért a székesegyházban folyó hó 16-án hétfőn 9 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatni. Szatmáron, 1899. október hó 14-én Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az őszi közgyűlés.

Vármegyénk törvényhatósága e hó 12-én tartotta meg csekély érdeklődés mellett őszi rendes közgyűlését. Elmultak már azok a régi jó idők, midőn párduezos Árpád fiai nemes lelkesedésből, önzetlenül léptek oda a

küzdők porondjára, hogy jogaikat életükkel és vérükkel is megvédelmezzék. Hajdan önzeteres férfiak szónoki felléptétől visszhangzottak a vármegyék közgyűlési termek; ma leszámítva egy pár genri család ivadékát, kik előtt most is ott lebeg az elődök példája, a szavazásra berendelt választottak kortes hangjainak akkordjától szégyenkezve pirulnak el a falakon függő nagynevű ősök képei. Ha választás nincs, a választottak is elmaradnak. Jobb is volna így. A szavazógépek korszaka lejáró félben van, az ilyen organizációval szervezett kormányzó publikumra semmi okunk nincs büszkeséggel tekinteni. A főispán lendületes beszéde nagy hatást tett, s örömet keltett az a passusa, mely kilátásba helyezi a kormánysegélyt a vármegye közuti misériáinak javítása céljából. Legfontosabb határozata volt a közgyűlésnek, melylyel a betegápolási pótadót megszavazta. Nagyon fázott ettől a vármegye közönsége. És nem ok nélkül. Dehát ezen túl vagyunk. A kormány követeli a 30 ezer forint hátralékos összeg törlesztését. Ellen esetben behajtja ő. Ily körölmények közt nincs egyéb hátra, mint adós, fizess. Ezen alternatiiva elé levén állítva a közgyűlés, kénytelen volt engedni, mert ő a gyengébb fél.

Jékey Mór a költségvetéssel nincs megelégedve, mert 6 ezer forint deficitet mutat; ha így haladunk, beállhat azon helyzet, hogy „non possumus”. Hetezer forint deficit nem tréfa dolog, sem az alispán magyarázata, sem a kilátásba helyezett póthitel nem képes kedvezőbb színben tüntetni fel a jövő látképét.

A Henczi-ügy, mely *Luby Géza* indítványára folytán került napirendre, nem vert olyan nagy port, mint amelyet egyesek vártak. Tanulságot csak az alispán vonhatott le belőle, kit *Jékey Mór* alaposan megleceztetett. Egyebekben *Lubynak* azon indítványát, hogy fejezze ki a vármegye rosszallását, hogy Hentzi szobra előtt a magyar zászlót tisztelgésre kényszerítették, egyszerűen tudomásul vette a közgyűlés.

Nevezetes újítás, mely *Luby Géza* indítványára ment határozatba, hogy a vármegye törvényhatósága ezután nem két, hanem négy rendes közgyűlést tart évenként és pedig február, május, augusztus, és október hónapokban.

Vály Árpád a községi pénzkezelés szigorubb ellenőrzését kívánta, amennyiben a községi jegyzők némely része kihatározza azon körülményt, hogy a képviselő testületek nem bírnak elég értelmi fejlettséggel az ellenőrzés kellő gyakorlására. Indítványa értelmében utasított az alispán, hogy a főszolgabíráknak szigoruan tegye kötelességükké a községi költségvetések, számadások és pénztárak gyakori megvizsgálását, egyuttal egy kimutatás készíttessék, melyben részletesen soroltassék fel, hogy a vármegye egyes községeiben az állami adó hány százalékával lett kivette a községi pótadó.

A közgyűlés dicséretre méltó bizonyítékát adta annak, hogy a sajtó működését méltányolni tudja. N. Szabó Antal indítványára elismerését fejezte ki *Baudisz Jenőnek* a vármegye hivatalos lapja, a „*Szatmármegyei Közlöny*” ügyes szerkesztéséért azon alkalomból, hogy a lap ez évben tölti be fennállásának 25-ik évét.

Az alispán indítványára a vármegye üdvözlő feliratot intéz *Lukács László* pénzügyminiszterhez az adóreform megindításáért.

Ezután az alkotmányos fuvardíjak megállapítása került napi rendre, melyet 5 zónára osztottak, 7 kmig 2 frt, 14 kmig 3 frt, 21 kmig 4 frt, 28 kmig 5 frt, és 28 kmen túl 6 frtban állapítván meg a fuvarpénzeket azon kikötéssel, hogy egy fuvaros legalább is három választót köteles szállítani.

A vármegyei pénztár megvizsgálására egy bizottság küldetett ki, mely *Domahidy Sándor*, dr. *Csánk István* és *Bródi Lajos* tagokból állott. A bizottság nyomban megkezdte működését, melyről még a közgyűlés folyamata alatt jelentést is tett. A pénztárak rendben voltak.

A szakbizottságokat következőleg egészítették ki:

Az állandó választmányban üresedésbe jött tagsági helyekre megválasztottak: *Domahidy Viktor*, *Gellért Endre*, és *Róth Károly*.

Az igazoló választmány tagjai lettek: Elnök: dr. *Serly Gusztáv*, választottak: dr. *Serly Gusztáv*, *Balászi József*, *Cservényák Antal*, *Luby Géza*, dr. *Adler Adolf*, *Debreczeni István*, kinevezettek: dr. *Áldor Adolf*, *Róth Károly*, *Papp Béla*.

Ezután a közigazgatási bizottság és köz-

egy-egy lampiomos cantantis esolnak, egy közülök itt vesztegel közvetlen a terassó előtt és énekelnek szebbnél szebb dalokat. Szembe a gyönyörű „*Salute*” temploma, melyre itt-ott bengáli fényt vetnek az arra menő gondoláról; balra az *Isola s. Giorgió* görög stíliú szép temploma, arra tart minden gondola, mert ott lesz a tűzijáték; jobbra végül a holdvilágította Canal grande meszeszerű, szürke palotáival — van-e ennél szebb költészet!?

Szerettem Venetia gyermekálmaimban, szerettem, a mikor megpillantottam, de amikor 5 nap múlva elváltam tőle, akkor rabja lettem örökre.

Mozaik.

Jandrisics J. apát-plebánosról.
(T. J.)

Szónoklataira mindig gonddal készült. Sohasem volt rögtönző szónok. Ha tiz szót kellett is mondania, azt előbb leirta magának.

A szószékről az volt az elve: Qui ascendit sine labore, descendit sine honore! (Magyarul: Ki nem munka után lép fel, az nem jó le tisztességgel.)

A más vallásuk iránt a legszelidebb türelmet tanusítá, de jól esett neki, ha szive mélyén gyökerező egyházas érzületét méltányolták.

Valamikor ifju-tanár korában heves hírlapi vitája volt a Jézus társasági szerzetesek miatt egyik helyi lapban. Asztal mellett sokszor elmesélte ennek a történetét s tetszelegve emlegette:

— Bizony, barátom, mikor plebánosnak pályáztam, azt mondták rám Németiben: — Nem kell az a *jezsuita*.

Mint tanár, bálványja volt a tanuló ifjuságnak. Érzelmes színezéssel, gyújtó lelkesedéssel előadott történelmi magyarázatai örökre bevésődtek az ifju nemzedék szívébe. De valódi atyja is volt növendékeinek; jó szive minden diákcsínyre talált mentséget, a konferenciákon mindig ő volt a delinquens védő ügyvéde, de azért a diákkal szemben tekintélyének hódolatparancsoló erélyét mindenkor fenntartotta.

Egy öreg urtól hallottam a következőket.

Nyolczadikos diák koromban nagy divat volt az osztályban, hogy lecke óra előtt valamelyik baleket közrefogtuk a padban s hátunkat neki feszítve préseltük irtalmatlanul. A páciens persze ordított, ebben állt a mulatság.

Egy ilyen veszett lármára nyit be egy nap *Jandrisics* tanár ur.

— Mi van itt? — kiált, csengő hangjával tulharsogva a zajt.

Halotti csönd lett.

A megkínzott diák szepegve szól.

— Az urak itt préseltek. . . .

— Mit, urak?! — kiált közbe *Jandrisics*. — Simplex haszontalan ripőkök! Lehordta az egész classist.

Ha más tanár szid ilyen titulusokkal, az önzeteres nyolczadosztályos nem türte volna el semmiképen, de — *Jandrisics* ura volt sziveinknek.

Nehezen mozdult ki otthonából, egy-egy utazására hetekig készült.

Az utóbbi években sokszor biztattuk: Utazzék, idegen vidékeket látva felüdül kedélye.

Keserűen mosolygott s azzal felelt:

— Fiatalkorában mindenki idegen földeket vágyik látni, az én koromban már szivesebben nézném a magam földét!

Gyönyörű fajtehenei voltak.

Roppant szerette őket; a jámbor állatok is tudták ezt s bizalmasan siettek hozzá az udvaron. Megsimogatta homlokukat s azukorral traktálta őket. A *Zsófi* nevű tehénéről azt tartotta: Olyan okos szeme van, mint egy egyetemi tanárnak.

ponti választmány tagjainak választása következtetett titkos szavazással.

Megválasztották *közigazgatási bizottsági tagoknak* azokat, a kiknek mandátuma lejárt u. m.: Balási József, Domahidy Sándor, id. Isaák Dezső, N. Szabó Antal és Szuhányi Ödönt.

Központi választmányi tagoknak: Gellért Endrét és Madarassy Gyulát.

Iparos-gyűlés.

F. hó 12-én csütörtökön délután 4 órakor, a városháza nagytermében, Dr. Chorin Ferencz országgyűlési képviselő és Gerster Miklós kir. iparfelügyelő részvételével és kezdeményezésére, nagy iparos gyűlés volt. Az érdekelte iparosság meghívott képviselőin kívül a Nemzeti Szövetség tagjai is megjelentek hiva.

A gyűlés tárgya a szatmár-németi kézmű-ipar pangása volt. Ugyanis tudjuk, hogy nálunk a fogyasztó közönség nem helyi készítményekből szerzi be szükségletét, hanem külföldről hozatott árucikkeket vásárol; ilyen például a cipővásárlás, ma általános a külföldi különösen carlsbadi cipők vétele, stb. Továbbá az utóbbi években az iparosok száma aggasztólag szaporodott, természetesen a jó iparosok rovására, a mennyiben, — ez is egyik sérelme az iparosoknak, nem eleitől fogva képzett emberek is nyerne iparengedélyt s így a tulszaporodás miatt az iparosok nagy része hagyja eféle tanult iparágát s szakmájától teljesen eltérő foglalkozást keres, mint például a vasutnál. Egyáltalában a helyi kézműipar hanyatlása és a segítség módozatainak kikutatása volt a gyűlés tárgya. A gyűlésen több iparos is felszólt, kiknek neveit alább közöljük, a saját iparáguk sérelmeinek és bajainak tolmácsolója gyanánt; különben az iparágak irásban is beadták panaszukat és a helyzet javítására vonatkozó nézeteiket.

A gyűlésen *Hérmán Mihály* polgármester elnököt, ki megnyitó beszédében körvonalozta a szatmár-németi iparosok helyzetét és az intentiót, melynek folytán a gyűlés összehívta lett. Majd üdvözli dr. *Chorin* Ferenczet és *Gerster* Miklóst, kik kezükbe vették az aggasztó helyzeten való javítás megindítását. Azután dr. *Chorin* F. vette át a szót. Tudomása van, ugymond, az iparosok súlyos helyzetéről, ezen akar segíteni. Azokat a gyár-ipar tulságos kifejlődése, a töke versenyé s a hazai ipar szerveztlenségében találja. Szükséges szerinte organizációkat létesíteni, hitelszövetkezeteket felállítani. A czéhrendszer csak korának felelt meg. Igazságosnak találja azt a sérelmet, hogy érdemtelenség

berek jutnak iparhoz. Ismét a gyárparhoz tér vissza. A gyárpar nyomja el európa-szerte a kézműiparosokat. Azonban élelme-sebb népek a gyár által elő nem állítható egyes specialitásokhoz folyamodtak. Sok a baj, a teendő pedig sokféle; törvényhozási, társadalmi. Igyekezete oda fog irányulni, hogy ezen bajokon segítve legyen. Azonban előbb tudomására kell jutnia a sérelmeknek. — Háromnegyed óras beszéde után *Gerster* Miklós kir. iparfelügyelő állott föl s szólott a gyűléshez. Lényege beszédének szintén a hitelszövetkezetek létesítéséhez és egy nagy organizáció megteremtéséhez tér vissza. Meghallgatva az előadandó és illetve beadandó sérelmeket, tapasztalatát és tanácsait felajánlja.

Ezután jöttek az egyes iparosok panaszai. *Kiss* Imre kádár szólalt fel elsőnek. Igen erősen kikelt a beözönlő ipar-kontárok szemben. Az iparosok súlyos helyzetét mondja el.

Heinrich Viktor építési vállalkozó az érdemtelenség emberek jogtalan iparparagorlása ellen kél ki. Majd hevesen támadja azt a tényt, hogy a helyi építkezési munkálatokat idegeneknek adják oda. Hevesen szólal föl az adókövetők eljárásával szemben. Az iparkamara felállítását kéri s egy szorosan ide tartozó iparfelügyelő kinevezését indítványozza. Panaszkodik, hogy az iparkamarai gyűlésekre, bár ő tagja annak, nyolcz év óta egyszer sem lett meghiva. Nem mondhat el mindent, mert nem lett ideje korán tudatva a gyűlés, stb.

Gábrél József a szabók nevében nyújtja be véleményét.

Glózer János cipész beszél az idegenből ide özönlő árucikk-ajánlók ellen, a többi közt elmondja, hogy a helybeli iparosságna a helyi piacon absolute semmi vására nincs. Falukra kell menni vásárokra.

Szentiványi Károly lakatosmester az iparengedély kiadásának szigorú megszorítását és ipartestület felállítását kéri.

A kovácsok is benyújtották irataikat. Hasonlóképp a vargák is.

Katona Imre az asztalosok nevében beszélt hosszu ideig.

Papp Lajos gör. kath. lelkész az iparosok nevében üdvözli Chorint és áldást, sikert kíván e nagy munkára.

Fehér József a csizmadiák elnöke is beszélt, s a társulat véleményét irásban benyújtá.

Id dr. *Farkas* Antal ügyvéd is felszólt s az iparosok hanyagságát tartotta egyik oknak. Intette őket szorgalomra, pontosságra és esinos izléses munkák készítésére.

Miklóssy Imre cipész a beadott iratok felolvasását kérte.

Beszélt *Váry* asztalos is.

Érdekes volt *Bereczki* István csizma-

diának beszéde. Nagyságos Képviselő Ur! Tekintetes értekezlet! Azt hiszem, kérem alásan, azért jöttünk ide, hogy a nagyságos ur meghallgassa az iparosoktól, mi a baj, s hogy lehet segíteni rajta. Igen rövid leszek. En nem ott látom a bajt, mint az előttem szóló *Katona* Imre, én ott látom a hibát, hogy az 1870 ik év óta, a mióta a méltóságos urak rendezik az iparosok ügyét, azóta csaknem a tönk, a megsemmisülés szélén van az. Az én nézetem szerint, méltóztassék a nagyságos urnak oda hatni, hogy állíttassék vissza a régi czéhrendszer, szüntessenek meg a kontárokadások és ne a méltóságos urak rendezzék az iparosok belügyeit, a kik ahhoz nem értenek ugy, mint magok az iparosok! Addig kérem alásan, én ugy gondolom, az iparosok helyzetében javulás nem fog beállani, míg az önálló vámterület felállítva nem lesz; addig nem, míg önálló magyar bank nincs. Ehez tessék járulni és létesíttetni. — A tekintetes polgármester urat pedig arra kérném, hogy minthogy a községi adónk tetemesen, rohamosan felnőtt, — ez előtt ugy tudom, létesülni akart egy városi takarékpénztár a város letett pénzéből, — kérném alásan oda hatni, hogy azt felállítsuk, oda működni, hogy így a községi adónk valamivel alább szálljon, azért áldani fogja Szatmár-németi városának az utókora. Nincs több mondani valóm. (Éljenzés.)

Pénteken délután egy szűkebbkörű értekezlet is volt, melyen kimondották, hogy a jövő év őszén a helybeli és megrendelések után készült termékekből kiállítás rendeznek. A mozgalom megindítására és megrendelések eszközésére a nemzeti szövetséget kérték fel. Megkeresik a központi hitelszövetkezetet, hogy helyi hitelszövetkezet létesítése végett egy megbízottat küldjön ki. Ipartestületet állítanak, melyben az egyes társulatok maguk kezelnék saját vagyonukat.

Hirek.

Előfizetési felhívás. Az utolsó évnegyed beálltával tisztelettel felkérjük előfizetőinket, miszerint előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek. — Felkérjük továbbá hátralékos előfizetőinket is előfizetési hátralékaik mindelelőbbi beküldésére.

Személyi hír. *Steinberger* Ferencz dr. nagyvárad kanonok, a szatmári képzőintézetek igazgatója a ma reggeli vonattal néhány napi tartózkodásra Budapestre utazott.

Főuri nász. *Ugo*csa vármegye főispánja, *kőröszeghy* és *adorjáni gróf Csáky* László eljegyezte *Dégenfeld Sombérg* Lajos gróf, a *Lipót-rend* lovagja, orsz. képviselő és neje, *cserneki* és *tarkeői Desseffy* Ilona leányát,

Jancsi hetest háromszor csapta el, háromszor fogadta vissza csak azért, mert: — Szereti az állatot. Beszélget velök s a tehének értik a szavát. A miyen barom ez a Jancsi, én egy cseppet sem csodálkozom rajta.

Ebédre, vacsorára ki volt tűzve a pontos idő, de azt ő vajmi ritkán tartotta be. Megtörtént, hogy a zárdából hazatérőben 12 órakor délben már feltűnt alakja az Antal D. boltja előtt, de — neki mindenki kedves ismerőse volt — utközben annyiszor megállott s oly önfeledéssel elbeszélgetett, hogy 2 óra mult, mire a piacon át haza érkezett.

Káplánjai addig le nem ültek soha az asztalhoz. Nem kívánta, hanem tiszteletből tettek.

Vacsora után, ha otthon maradt az aranyos kedélyű *Gida* bácsival, akárhányszor éjfélig elültünk az asztal mellett.

8 órakor meghozták a *Budapesti Hirlapot*, azt ő maga olvasta végig hangosan. *Gida* bácsi rendszerint elszunnyadt s égő szivarral a szájában a vezércikk alatt kialudta magát. (Akárhányszor lyukat égett a mellényén az alákonnyadó szivarral.)

A napi híreknél azonban felébredt az öreg annál is inkább, mert az apát ur nem egyszer olvasott ilyen híreket:

— „A vidéki főkapitányok abszolutizmusának ideje lejárt, a kormány megszavazta a rendőrség államosítását . . .

— „Szatmári tudósítónk írja a következő felháborító esetet. A város főkapitánya a nála megszokott kényelemszeretettel . . .

— „A vidéki rendőrség élhetetlenségéről szolgáljon tanulságul a következő eset. A szatmári főkapitány . . . stb. stb.

A jó *Gida* bácsit mindig zavarba hozta a komoly felolvasó hang, idegesen kereste szemüvegét, dörmögve forgatta az ujságot, de persze a famozus hír sohasem volt a lapban.

Pompás, magyaros asztalt tartott, melynek gyakori, illusztris vendégei voltak a főispánok, gr. *Teleky Géza*, *Sándor*, *Sipulusz*, a városi magisztratus, megyei földesurak s a mindig szivesen látott papság.

Az apátnak rendszeren jó étvágya volt. *Pincézéből* a bor sohasem fogyott ki, bár ő maga a legmértékletesebben ivott.

Utálta a részeg embert s félt tőle, de azért nagy szájalommal s elnézéssel volt a megfelelőké iránt.

Mikor inasa becsipett, maga fektette je, szóltan túrt a kiszolgálás hiányát s feddése csupa jóság vala.

Csodaszép, magas tenor énekhangja volt

az apát urnak, melyet félország ismert és magasztalt.

Imádságos ihlet szögezte le a hallgatók szívét, mikor édes hangján megzendült. A nagyheti lamentáció, október 6 án a „*Sirjatok*” . . . nagyesütörtökön az „*O Redemptor*,” melyet 35 éven át mindig ő énekelt.

Mikor évek előtt *Jókai* Szatmáron járt, figyelmeztették *Jandrisics* éneklésére. A minden ízében magyar költő népdalt kívánt hallani tőle. Nem kérte magát, hanem eldalolta azt a hortobágyi betyárdalt:

Korcsmárosné, nekünk halat süssök kend,
Amellé meg citronyos bort adjék kend,
Szolgálóját estrázsára állítsa kend,
Ha zsandár jön, hiralással legyék kend.
Egyszer csak jön a szolgáló ijedve,
Három zsandár közeledik fegyverbe,
De a betyár felkap a pej lovára,
Bevágta a — délibábos pusztába . . .

Jókait megbűvölte a gyújtó szenvedelemmel csengő dal, összecsókolta az apátot, sőt többet tett. E dallal emléke addig visszhangzott szívében, mignem bele szötte azt egyik nagyszabású regényébe, a „*Lélekidomár*”-ba, hol *Lándory* e dallal hódítja meg a pusztai „sárga rózsát.”

Augusztai grófnőt. A házassági frigy nov. 6-án fog megkötetni Szirákon.

Társas vacsorák. *Chorin* Ferencz dr. képviselő és *Gerster* Miklós iparfelügyelő itt időzése alkalmából esütörtökön este egy szükebbkörű összejövétel volt a Koronában, majd pénteken este a Kossuth-kertben a polgárság és nagy közönség részvételével. Mint ily alkamakkor szokás, felköszöntőkben nem volt hiány. *Papp* Lajos gör. kath. lelkész nyitotta meg a dicitók sorát *Chorin* éltetésével, melyért a képviselő köszönetet mondott, s tömörülésre hívá fel Szatmár iparosait, érettek ürité poharát. A polgármester *Gerster* iparfelügyelőt, *Papp* Lajos a polgármestert köszöntötte fel. Ezekon kívül volt még számos áldomás. *Hegedüs* Sándor keresk. miniszterhez üdvözlő táviratot küldöttek. A banketten *Nagy* László alispán is jelen volt.

Bucsuéstély. Nagy-Szóllós közönsége szép ovátióban részesítette a mult szerdán este a Máramaros-Szigetre távozó *Müller* Károly esperes plebánost, midőn a Hungária szállóban tiszteletére fényes bucsuban-kettet rendezett. Ott voltak a városi és megyei előkelőségek. Legelőször gróf *Csáky* László főispán emelt poharat, kifejezést adva a felett érzett örömeinek, hogy *Müller* Károly előléptetésével az elismerés a valódi érdemnek jutott osztályrészül. *Perényi* Zsigmond báró *Müller*nek a Fehér-kereszt egylet hajlékának felépítése és az ugoesai hitelszövetkezet létesítése körül szerzett érdemeit szép pohárköszöntőben méltatta. Kivülök még *Beesky* Emil alispán, ifj. br. *Perényi* Zsigmond, dr. *Némethy* és dr. *Tóth* Jenő éltették a távozót. *Müller* Károly meghatottan mondott köszönetet, s érdemeinek legszebb jutalmául a mai szép összejövételt tekinti. Poharát a főispánért, a *Perényi* családjáért, egyháza és a város felvirágzásáért üritette.

Egyházmegyei hírek. *Haller* Jenő, egyházmegyei papja a német Bendekrendi szerzetbe lépett. Állomáshelye Prágában van. *Lovász* Győző ujmisés Felső-Bányára küldött segédlelkésznek.

Uj elnök. A vármegyei függetlenségi párt *Luby* Géza elnöklete alatt e hó 11-én este Nagy-Károlyban népes gyűlést tartott, mely alkalommal a nagykárolyi függetlenségi párt elnökének *Balászi* József nagybírtokost választotta meg.

Hymen. Gődényházi *Tar* Sándor helybeli vasúti tisztviselő jegyet váltott *Varjassy* Mariska kisasszonnyal Debreczenből. — *Nádpataky* István kőkönyösi földbirtokos tegnapelőtt délután esküdtött örök hűséget *Ádám* Albert helybeli bírósági végrehajtó leányának, *Gizella* kisasszonynak. *Bikfalvy* Albert szilágymegyei földbirtokos jegyet váltott *Antal* Dániel helybeli tekintélyes kereskedő és városi bizottsági tag leányával, *Iona* kisasszonnyal.

Ugoesamegye közönsége a mult kedden délután küldöttségileg tisztelgett a kerület nem rég kinevezett esperesénél, *Govrik* János kőkönyösi plebánosnál. *Szentpály* Jenő orsz. képviselő meleg szavakkal adott kifejezést a közörmének, melyet a rokonszenves, köztiszteltetben álló férfiu kitüntetés okozott. *Govrik*, kit a diszes küldöttség megjelenése egészen meglepett, a szép megtiszteltetésért meghatottan adott kifejezést köszönetének. A küldöttség tagjai az estét az esperes vendégszerető házában töltötték el.

Pezsgős ebéd. *Papoly* Gyula dr. törvényszéki bíró szombaton délbén *Chorin* dr. képviselő tiszteletére ebédet adott, melyen *Galba* Lajos törvsz. elnök, több bíró, *Hér-*

mán Mihály polgármester és még számosan vettek részt. Ebéd alatt a szives házigazda a képviselőre mondott elmés pohárköszöntőt, ki nek legutóbbi politikai magatartása hozzájárult a régi rendszer bukásához, vele együtt éltette a képviselő nejét is. Dr. *Chorin* a házigazdáért és háziasszonyért emelt poharat. Végre közkívánatra *Lengyel* József képezdei tanár szólott, a képviselő és a házigazda nejét mint gondos anyákat éltette. Az ebéd lukullusi volt, melyhez háromféle finom bor és kitűnő pezsgő szolgált garnierung gyanánt. Az együttlét igen kellemes, a társalgás modora egészen fesztelen volt. A mult esütörtökön délbén a polgármesternél volt ugyancsak *Chorin* tiszteletére fényes ebéd.

Gyászhir. *Almássy* József okl. gyógy szerész, ki csak nem rég kapta meg az engedélyt, hogy a szatmári hegyen gyógytárat állíthasson, mely már nov. 1-én meg is nyílt volna, Török-Bálinton e hó 10-én életének 33-ik, boldog házasságának 3-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

Kinvezés. Az igazságügyminiszter dr. *Tyrnauer* Albert ujvidéki törvényszéki joggyakornokot a nagybereznai járásbíróshoz aljegyzőnek nevezte ki.

Tanítónők áthelyezése. A vall. és közokt. miniszter *Benkőné* Füller Olga alsó-rákosi állami elemi iskolai tanítónőt a nagy-szóllósi állami el. iskolához, *Lippe* Sarolta felsőviszói és *Láng* Paula póstyéni tanítónőket kölesönösen áthelyezte.

Legényegyleti hir. Ő méltósága a püspök ur a nagy-károlyi legényegyesület elnökének *Tietz* Sándor kegyesrendi áldozárt, ottani segédlelkész nevezte ki. Az új elnök csak nemrég került Nagy-Károlyba, s máris többször tanujelét adta a közügyek iránt való érdeklődésének, miért működésétől a legjobb sikert remélik.

Bucsuéstély. *Sieracky* Arthur honvéd főhadnagyot, ki évek óta szolgál a helybeli helyőrségnél, Máramaros-Szigetre helyezték át. A mult esütörtökön este vett bucsut a kath. kaszinóban ismerőseitől és barátaitól, mely alkalomból nagy társaság verődött össze. *Papp* Lajos és *Irinji* Tamás üdvözlötték a távozó főhadnagyot, ki válaszában az önzetlen barátság további fentartását kérte. Elutazásakor szombat este számosan kísérték ki a vonathoz.

M.-Szigeten e hó 15-én, vasárnap alakult meg fényes ünnepek között a Nemzeti Szövetség. Az ünnepi szónoklatot *Eötvös* Károly orsz. gy. képviselő tartotta. Humorral fűszerezett nagyszabású beszédben fejtegette mintegy 3/4 óráig a szövetségnek céljait, törekvéseit, melyeknek lényegéül az általános magyar nemzeti kultúra megteremtését jelölte meg. Az érdekes beszédért a közgyűlés nevében *Krúszely* Bálint mondott ékes szavakban köszönetet. A N. Szövetség elnöke a vármegyének közszeretben álló tevékeny alispánja, *Lator* Sándor lett. Társ. elnöké *Balog* Mihály vikárius és alelnöké *Müller* Károly Sziget város új plebánosa és *Szerényi* polgármester lettek közfelkiáltással megválasztva. Majd a különböző egyesületek tisztelgése következtetett érdekes üdvözlő beszédek kíséretében. A körösmezői Nemzeti Szövetség nevében *Rónay* István üdvözölte a társ-szövetséget. Délbén 2 órakor a polgári kör helyiségeiben kitűnően sikerült bankett volt, melyen az első felköszöntőt a királyra *Rósner* főispán mondotta s *Eötvös* Károly több ízben csillogtatta fényes szónoki talentumát. Az egész lélekemelő ünnepélyt a Vigadóban lefolyt jól sikerült hangverseny zárta be, melyet hajnalig tartó táncz követett.

Dalestély. Dalegyesületünk szombati hangversenyén kevés, de válogatott közönség volt jelen, mely nagy élvezettel hallgatta végig a műsor ügyesen összeállított pontjait. Az est fénypontja volt *Ludmann* Ilonka kisasszony és dr. *Vajay* Imre által *Méder* Mihály zongorakiséréte mellett előadott ket-tős, melyet lelkesen megélteneztek, úgyhogy a szereplők közkívánatra kénytelenek voltak még egy számot produkálni, — *Vajay* J. Mondik, *Ekkel* és *Hódossy* által előadott négyesben szintén sok gyönyörűség telt a hallgatóságnak. A hangverseny után táncz következett.

Az alispán jelentése. *Nagy* László alispánnak féléves jelentését vettük. Bevezeti a Nagy-Károlyban lefolyt Petőfi-ünnepélyről, melyen a meghívottak közül oly számosan jelentek meg, hogy az ünnepély méltó volt a költő emlékéhez s büszkén tekinthetünk e napra, mely ismét megmutatta, hogy ugy az ország, mint vármegyénk közönsége kebeléből nem halt ki a lelkesedés azon tiszta lángja, mely nemzeti életünket a multban annyiszor beragyogta. Felhívja a közgyűlés figyelmét a nagykárolyi Kölesey-egyesület azon kérelmére, hogy levéltárában állítson fel egy Kölesey-szobát, melyben a *Kölesey* Ferenczre vonatkozó emlékek összegyűjtetnének. Megnyugvással vesszük tudomásul a közegészség és közbiztonságra vonatkozó statisztikai adatokat, de aggaszt az a körülmény, hogy a mult félévben az adóhátralék 124,000 forinttal növekedett. A fegyelmi ügyek száma tetemesen megapadt, sok régi időtől huzódó ügy elintézését nyert, ámbár most is vannak olyanok folyamatban, melyek az eljárás lassu volta mellett szolgálhatnak bizonyosságul.

A kath. legényegylet szüreti multsága alkalmával felülfizettek: Őméltósága a püspök: 10 frtot, *Miklusovszky* A. 3 frt, *Brand* Imre, *Pap* Lajos, *Ekkel* Lajos, 1 frt 40 kr, *Markocsán* Józsefné 1 frt, N. N. 90 kr, *Róth* Gyula 80 kr, *Részler* János, *Csapó* János 50 kr, *Láday* J., *Pataki* Lajos, *Ruprecht* Sándor, *Dr. Wolkenberg* Alajos, *Zahoránszky* István 40 kr., *Sarkadi* Lajosné 30 kr., *Grünfeld* J., ifj. *Polonyi* Károly, *Szücs* András 20 kr. A nagyszívü felülfizetők fogadják az egylet hálás köszönetét. Azt sem mulaszthatja el az elnökség, hogy a nyilvánosság előtt köszönetet ne mondjon mélt. és főtisztelendő *Dr. Keszler* Ferencz praelatus urnak, ki a multság ezéjlaira 100 kgr. szőlőt ajándékozott, ugy szintén *Özv. Tóth* Józsefné urnőnek, ki egy véka almát, és *Hrehus* J. ezukrásznak, ki egy tortát bocsátott az egyesület rendelkezésére.

A magyar nyelv érdekében. A magyar kor mány — igen helyesen — messze kiható intézkedést szándékozik tenni a magyar nyelv érdekében. Elhatározta ugyanis, hogy a jövő vtől kezdve a kereskedők és iparosok általában mindennemű czimtábla — firma — felirata csak magyar szövegü lehet. A kereskedelemben használt nyelvre vonatkozólag pedig szintén lesz intézkedés, a mennyiben csak magyar szövegü úrlapokat bocsátanak forgalomba és csakis ama kereskedő könyvei fognak hitelességgel birni, melyek az állam hivatalos nyelvén vezetettek. Ez az üdvös intézkedés ki fog terjedni ugy a fővárosra, mint az ország minden vidéki városára és községére.

A háziasszony takarékosága egy fiatal házas pár szerencsését alapította meg. Mint bennünket megbízható forrásból értesitenek, egy hivatalnok családja nagyon szűk anyagi

viszonyok közt tengette életét. A férj alig volt képes a szerény háztartás költségeit beszerezni, sőt amidőn ezenfelül még súlyos betegségbe esett, a különben felhőtlen házas élet nyugalma az egymást szerető férj és feleség között már-már veszélyeztetve volt. A nyomort a gondok csak nyomasztóbbá tették. A férj csüggedve gondolt nehéz helyzetükre. Az asszony azonban nem esett kétségbe, hanem bátorította férjét és biztosította, hogy nem sokára, már a legközelebbi napokban a sors jobbra fordul. És ez így is történt. Mert amint a szükség és gond legmagasabb fokra hágott, a fiatal pár pedig megfosztva minden élelmiszertől az isteni gondviseléshez fohászkodott, váratlanul feltűnt szerencsecsillaguk, — a legutóbbi osztálysorsjátéknál megnyerték a nagy nyerevények egyikét. Az asszony t. i. daczára a nyomornak, daczára a kisértésnek, hogy a szükség napjaiban eladja az össze kuporgatott fillérjein vásárolt sorsjegyet, ellenállt és ezen kitartása folytán vagyonhoz jutott. A Török A. és társa cég szerencsése folytán — mert itt vásárolták meg a nyerő sorsjegyet — a gondot, szükségét és nyomort jólét, szerencse váltotta fel és a férj felgyógyulása után, dicsérték a Török bankház szerencsésjét és most boldogan élnek. A most kezdődő osztálysorsjátéknál olvasóink figyelmébe ajánljuk ezen céget, mely szerencsés-jénél, szoliditásánál és megbízhatóságánál fogva amugy is [nagy bizalomnak örvend. Török A. és társa bankháza Budapesten a a beérkező megbízásokat pontosan, gyorsan és megbízhatóan teljesíti. Az első osztályú sorsjegyek árai: $\frac{1}{4}$ sorsjegy 6 frt, $\frac{1}{2}$ sorsjegy 3frt, $\frac{1}{4}$ sorsjegy 1 frt, 50 kr., $\frac{1}{8}$ sorsjegy 75 kr. Sorsjegyek bevásárlásánál Török A. és Társa budapesti bankházát, Váci-kört 4/ legmelegebben ajánljuk.

Fortuna Otthona. Az osztálysorsjáték utolsó húzásán a 600,000 koronás jutalom nyeresemény a rendkívül szerencsés és hírneves Gaedické A. főgyűjtődjében / Budapest, Kossuth-Lajos utca 17. / vásárolt 62551 számú sorsjegyre esett. Ezen főelárusító kifizetett már vevőinek egy 400,000 koronás főnyereseményt, kétszer 100,000 koronás főnyereseményt, háromszor 60,000 koronás főnyereseményt. I. osztályú sorsjegyek ezen szerencsés főelárusítónál már most kaphatók.

Az építő-iparosok téli tanfolyama a budapesti m. kir. állami felső (építő) ipariskolában (VII. ker. Damjanich-utca 28 szám.) november 3-án nyílik meg, a tanulók beírása október 20-tól október 29-ig történik. A tanfolyam négy téli félévre terjed, a tanítás évenként november 3 től márczius végéig tart. A tanulók négy évfolyam elvégezte után minden külön vizsgálat nélkül kőműves, kőfaragó, vagy ács mesterek lehetnek, jeles tanulók három évi gyakorlati működés után építőmesterei vizsgálatot is tehetnek. Tanulóknak felvételnek a 15 évet betöltött kőműves, kőfaragó és ácssegédek s olyan 15-éves tanoncok, a kik folyékonyan írni, olvasni és számolni tudnak, s a rajzolás elemeiben jártasak s legalább egy évig dolgoztak építkezésnél. A beíratáshoz szükséges iratok: 1. Erkölesi bizonyítvány. 2. A végzett iskolai osztályokról szóló összes bizonyítványok. 3. Munkakönyv, vagy iparhatóságilag hitelesített munka-bizonyítvány. 4. Orvosi bizonyítvány. 5. A második himnlöltásról szóló bizonyítvány. A beíratási díj, tandíj, és szerzési biztosíték összesen 14 frt.

Színház.

Vannak régi magyar színműveink, melyek vagy önmagok halhatatlanok, vagy mert egykor tetszetek, felelevenítésök kedves reminiscenciákat idéz. Elismerés Rakod-

czay direktornak, hogy e hét folyamán 3 ilyen régi kedves darabot hozott elének. A szigetvári vértanukat, a szökött katonát s a czipra nyomoruságot.

A *szigetvári vértanukban* (okt. 13) maga a director is fellépett Szulejmán szerepében, természetesen játéka kivált a haldoklási jelenetben hatásos volt. Morvay pózolt, Simon unta magát, Palugyay nagyokat nézett, a publikum pedig — lelkesült.

A *szökött katonát* (okt. 15.) Kevés számú közönség nézte meg. Feledi kedves dalai gyujtottak, Latabárné, Morvay szépen játszottak.

A *czipra nyomoruság* (okt. 16.) hatása iránt az a sokszor felviharzó derűtség, az a megújuló taps, melylyel a közönség az est kiváló alakjait, Táborit, Latabárnét, Novák Irént, Gulyást kitüntette, a legkedvesebb kritika volt. Morvay és Arday komoly szerepekben ügyeskedtek; kár, hogy Fényesi az iparlovagból tót borbélylegényt csinált.

A *második feleség* (okt. 10.), kevés sikert aratott, daczára Arday önfeláldozó játékának.

Hoffmann meséit (okt. 11.) a Nagy Gyula Érc kövy és Feledi-hangján, hallgatni ritka mű élvezet, mely színészeinket még közelebb hozta szívünkhöz.

Lili (okt. 12.) másodszor még népesebb ház előtt bágyadtan sikerült. Feledi dalait ismét sorra megújrazták.

A *Velenzei kalmár*. (okt. 14.) Korunk filozofemita affektációja levette ezt a remek drámát a műsorról, hogy itt mégis színre került, a művész direktor pártatlanságának köszönhető. Rakodczay játszotta Shylockot, jargonnal a legjellemzőbb allúziókkal, remekül kidomborítva az ursorás-csúf jellemét de nem gunyolva a zsidót. Mellette Simon és Gulyás rokonszenvesek voltak.

A *Csók* (okt. 17.) botrányosan üres ház előtt álmos hangulattal ment.

Irodalom.

A „Magyarország” ez az annyira elterjedt lap nagy sikereit annak köszönheti, hogy irányzatát semmiféle magánérdek által befolyásolhatni nem engedi. A nagy közönség a maga csalhatatlan érzékével hamar elismerte ezt az újságot s felkarolta. Mindenki tudja, hogy mekkora része volt a „Magyarország”-nak a 30 év óta ránk nehezítő politikai rendszer megdöntésében és hogy most is milyen éber szemmel őrködik azon, hogy az ország folyamatban lévő politikai átalakulása nagy nemzeti czéljainak biztosítására kedvezőleg történjék meg. Eme nagy czél megvalósítása végett sorakoztak a „Magyar-

ország” zászlaja köré az ország legkiválóbb publicistái. Kizárólag e lapnak szenteli rop-pant szellemi erejét a magyar publicisztika díszé és büszkesége: Bartha Miklós. Vezére cikkek-írói között tartozik Kossuth Ferencz is. A lap élén pedig Holló Lajos orsz. képviselő áll, a kinek nagy tevékenysége és minden közszükségünk iránt élénk érzéke általánosan ismeretes. Odaadón támogatja őt munkájában Dr. Lovász Márton, a lap felelős szerkesztője. Ki kell még emelnünk, hogy a *Magyarország* hirszolgalata a leggyorsabb és leg-tökéletesebb úgy, hogy ez a lap a magyar hirlapirodalomban valóságos specialitászámába megy. A vidéki olvasó ugyanis már kora reggel kezébe kapja az előtte való napnak hü, pontos, megbízható és kimerítő krónikáját. Előfizetési pénzek: ára a lapnak egy évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt, 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Az előfizetési pénzek postautalványon a *Magyarország* kiadóhivatalába (Budapest, Teréz-körút 19. sz.) küldendők.

Alulirt szatmárhegyi lakos

vinczellér-állást

keresek. A szálló és gyümölcs ojtásban kitűnő jártassággal bírok, mit okmányokkal igazolok. Haller Ottó urnál 14 éven át szolgáltam megelégedésre.

Asztalos Mihály

Szatmárhegy. (Morgó-hegy.)

Terményárak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	—	—	7	30
Kétszeres	—	—	6	40
Rozs	—	—	5	20
Árpa	—	—	5	10
Zab	—	—	4	20
Tengeri uj	—	—	5	—
Kása	—	—	8	50
Fehér paszuly	—	—	6	—
Tarka	—	—	5	50
Szilva	—	—	16	—
„ füstölt	—	—	—	—
Répeze	—	—	—	—
Krumpli zsákja uj	—	—	1	20
Szalonna	—	—	56	—

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legújratyasabb árak mellett ajánljuk:

Columbia-Drill
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálóok, őrle-malmok, egyetemes acél-ekék.

Locomobil és gőzseplőgép-készletek
továbbá járgány-csöplőgépek, löher-csöplők, tisztító-rostát, aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

Résletes dréjgyékek kint, matra ingyen és bérmentes kifizetésnek.

2- és 3-vasúti ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csöplőgép-gyára.

Vegyítiszta, természetes,

FOLYÉKONY
Szénsav (C02)
Dr. Raydt szénsavipar
részv.-társaság gyárt-
mánya.

Gyártelepek:

Eyach, Stuttgart, Berlin, München
Zürich, Bécs.

Könnyű 10 és 20 klgmos acél tartályokban.
Vezérképviselőség és állandó nagy raktár
Magyarország és a keleti tartományok részére

DARVAS JÓZSEF

Budapest, Gyár-utca 31.

Telefon 11-80. Telefon 11-80

Viszont eladók egyes
megyékre kerestetnek.

ORGONA-ÉPÍTÉSI
MŰINTÉZET

Rieger testvérek

Budapest,

VII. Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Oszt.
Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyára-
nak fiókja. Legolesőbb árakon kiváló
orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700 új orgonát

épített, melyek közül **245** esik Ma-
gyarországra, a többi Norvégiába
Németországba, Romániába, Orosz
Olasz és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Elvállalok épület-üvegezéseket.

GYÖRY KÁROLY

ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁR, DEÁKTÉR.

Jelen idényre ajánlom egész új mintájú porcel-
lán és angol fajans étkező, kávé, teás, és
ozsonnás készleteimet, melyekből **rendkívül**
nagy raktárt tartok. Továbbá ajánlok: Magyar,
Cseh, Francia ivókészleteket. Berdorfi, Al-
paca és cinacél evőeszközöket, **konyha be-**
rendezési cikkek, egész finom olaj nyomatu
genre és szent képeket, sok más használati és disz-
tárgyakat, melyekből állandóan nagy raktárt tartok.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását

kész szolgálattal

Györy Károly.

Kész ablakok minden nagyságban.

Törvényesen hitelesített üvegek és poharak.

Kép-keretkezések igen olcsó árban.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére
a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bou-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1899-ik őszi és téli idényre
papi-, rend- és világi

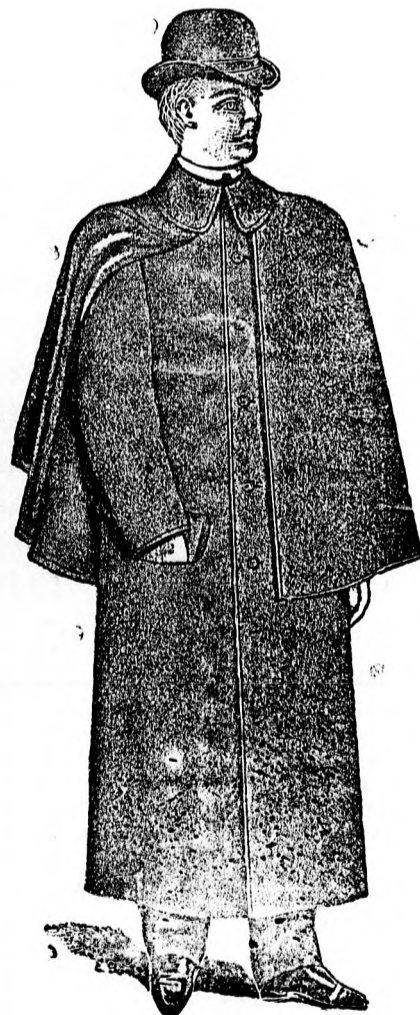
RUHÁKAT;

különösen:

meleg téli **havelokokat**, s. p. finom fekete
palmerstonból ujjak nélkül **18** frt, ujjakkal
24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-
gallérral, bérelve **34** frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból,
tartós és diszes kivitelben. **Szövetek méter**
számra is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállítanak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.